

И.П.И
Институт за пазарна икономика

Преглед на зърнените пазари

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

Юли, 2013

брой 11

БЮЛЕТИНЪТ СЕ ИЗДАВА С ПОДКРЕПАТА НА ФОНДАЦИЯ „АМЕРИКА ЗА БЪЛГАРИЯ“

ОБЩ ПРЕГЛЕД

Нищо не успя да спре понижението при основните зърнени и маслодайни култури от последния месец и установяването им на трайно ниски нива. Дори неочаквано високото търсене от Китай на пшеница с доставка между август и октомври доведе само до временно поскъпване, след което новините за добра реколта и хубаво време в голяма част от основните производствени райони на света върнаха цените обратно надолу.

Ноемврийската котировка на хлебната пшеницата в Париж MATIF плавно спада от края на март насам и все още е в търсене на подкрепа. Резултатите от жътвата в края на месеца ще дадат окончателната посока на пазара. Очакванията за момента са за по-висока реколта в ЕС-28 с 2 млн. тона до 133,4 млн. тона по данни на Strategie Grains.

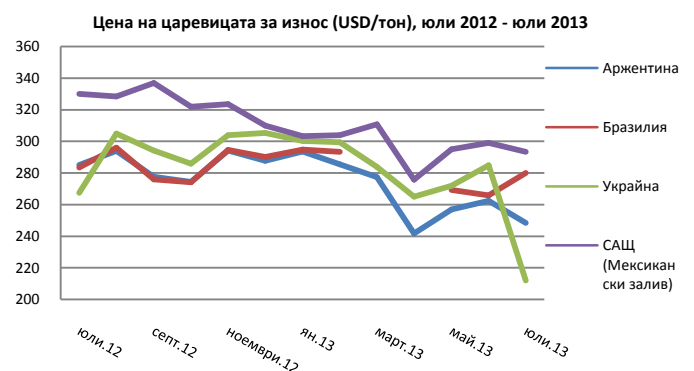
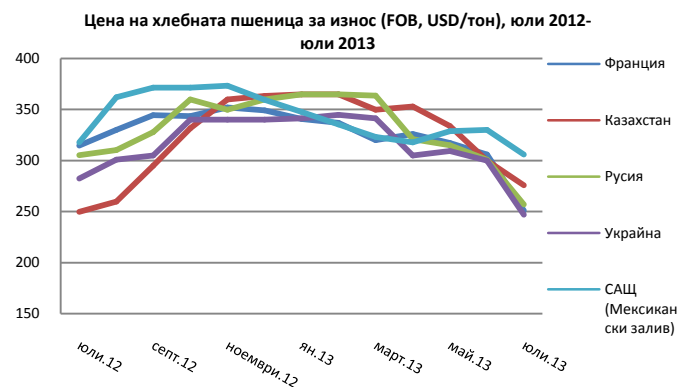
Котировката на царевичата в Париж MATIF с доставка през ноември се понижи със 7% от началото на юни досега и през настоящата седмица (15-19 юли) се установи трайно на нива около EUR 177/тон (BGN 346). Засега котировката се движи изцяло под влиянието на търговията в Чикаго и нови спадове са напълно възможни.

Котировката на рапицата с доставка ноември в Париж се срина с 11% за месец и половина като в периода 15-18 юли се е успокоила на нива EUR 385-387/тон (BGN 755). Прогнозните добиви в ЕС-28 и Украйна (най-големият доставчик на рапица за ЕС) показват близо 3 млн. тона повече от произведените през миналата година. Това ни кара да смятаме, че поскъпване при рапицата е слабо вероятно.

Котировки на Чикагската стокова борса

СВОТ пшеница	15.юли	14.юни	промяна
септември	669,5	688,8	-2,8%
декември	682,2	701,5	-2,8%
март '14	694,2	714,5	-2,8%
СВОТ царевича	15.юни	14.юни	промяна
септември	536,2	571,8	-6,2%
декември	503,5	533	-5,5%
март '14	515,8	544	-5,2%
СВОТ соя	15.юни	14.юни	промяна
август	1453,8	1434	1,4%
септември	1314,5	1342,5	-2,1%
ноември	1263,8	1298,2	-2,6%

Източник: CME

Източник: FAO

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

За българските производители от най-голямо значение е това, което се случва в Черноморския басейн. От там подкрепа за цените в посока нагоре в момента не може да се очаква. Украйна продава на цени, близки до тукашните, а румънската пшеница е дори и по-евтина. Русия все още не е излязла на пазара с пълна сила, но загубата на търг за доставка за Египет ясно показва, че руските фермери не са конкурентни при цени над USD 250/тон.

Очакваната реколта при слънчогледа и рапицата също ще окажат натиск на цените надолу с минимум 20% спрямо миналогодишните. И тази година изглежда стратегията на изчакване няма да бъде печеливша и най-сигурни приходи ще имат продадите по време на жътва.

ИЗБРАНИ ПАЗАРИ

САЩ: Американското министерство на земеделието (USDA) ревизира прогнозата си за производството на пшеница през тази година с близо 1 млн. тона в посока нагоре. Очакваните преходните запаси в края на годината са понижени значително, особено в края на годината, което отразява растящото търсене от страна на Китай. Прогнозната цена на производител за сезона 2013/14 г. е завишена с 20 цента на бушел в рамките на USD 6,45-7,75. По този начин очакваната средна цена ще се движи с около 9% под тази от миналата година.

Преходните запаси и производството на царевица са ревизирани леко в посока надолу, отразявайки леко намаление в площите при запазване на средните добиви. Климатичните условия допринесоха за допълнително понижение на цената на царевицата. Декемврийските фючърси се понижиха до USD 5,04/бушел

на 17 юли. USDA дава цени на царевицата за стопанската 2013/14 г. в диапазона USD 4,40-5,20/бушел.

Още по-високи очаквания има за реколтата от соя при запазване на търсенето и износа. Цената на производител бе запазена в диапазона USD 9,75-11,75, но пазарите вече реагираха на данните и котировките за ноември слабо се понижиха.

Европа: Цените на основните европейски борси се понижиха в понеделник под натиска на новините за реколтата и слабата търговия в САЩ. Пшеницата в Лондон с доставка през ноември достигна GBP 167,95/тон (BGN 378), а тази в Paris Matif – EUR 194/тон (равняваща се приблизително на BGN 330 при купуване от място). Жътвата в Западна Европа едва сега започва и европейските борси все още се водят основно по движенията в Чикаго.

Във Франция някои търговци изразиха притеснения за качеството на пшеницата от първоначалните проби, която на места е с много ниски протеинови показатели заради влажната пролет.

Европа очаква по-добра реколта от ечемик тази година. Прогнозите са за 58,3 млн. тона спрямо малко над 54 млн. тона за ЕС-28. По-добри добиви се очакват в Германия, Испания и Обединеното кралство.

Реколтата от рапица се очертава най-високата от три години насам – 20,4 млн. тона според Oil World. Това е с 1 млн. тона по-висок резултат от миналата година. В резултат на изнесените данни цената на рапицата се понижи до най-ниските си нива от 2010 г. насам, достигайки EUR 391,25/тон (BGN 765) в началото на юли.

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

Унгария, Румъния и България общо се очаква да произведат 53% повече рапица спрямо 2013 г. или 1,3 млн. тона. Значително по-добра реколта се очаква също в Германия и Полша.

Русия: Русия е прибрала 21,4 млн. тона зърно към 12 юли. За сравнение към същия период на миналата година количествата са били 12 млн. тона. Ожънати са 6,7 млн. ха, с 2 млн. ха повече спрямо 2012 г. Средните добиви от зърнени култури са 3,18 тона/ха, което е с 27% повече спрямо миналата година, но все още значително под добивите от 2011 г.

Пшеницата е ожъната на 22% от планираните площи или 5,5 млн. ха. Прибраните количества са 18 млн. тона при среден добив от 3,26 тона/ха (2,25 тона/ха за 2012 г.). Тепърва предстои да бъдат ожънати 45,4 млн. ха със зърнени и бобови култури. Според пазарни оценки реколтата от зърнени култури през тази година ще достигне 94-95 млн. тона, а заедно с преходните запаси и влезлите в страната количества, Русия ще разполага общо със 102,9 млн. тона зърно през настоящата пазарна година. От тях необходими за задоволяване на вътрешното потребление са 70,1 млн. тона. Експортния потенциал на страната се изчислява на 22-23 млн. тона.

В момента по-активни по отношение на износа са плитките пристанища в Азовско море и в по-малка степен - дълбоките пристанища в Черно море. Към средата на миналата седмица пшеница с 12,5% протеиново съдържание се изнасяше на цени от средно USD 250/тон при условия FOB (free on board) и фуражен ечемик на цени от USD 245/тон. През първата седмица на юли Русия изгуби търг за пшеница от

Египет. Предпочетени бяха офертите на доставчици на украинско и румънско зърно с цени, започващи от USD 249,83/тон при руски оферти от USD 257,95/тон. Това бе ясен сигнал, че руските фермери ще трябва да ревизират ценовите си очаквания в посока надолу.

С навлизането на все по-големи количества зърно от новата реколта цените към 12 юли се движеха както следва (пресметнати по съответния курс на деня между рублата и лева):

Пшеница III клас – BGN 317/тон

Пшеница IV клас - BGN 305/тон

Пшеница V клас – BGN 280/тон

Ечемик – BGN 295/тон

Понижението в цените продължава и заради проблеми с качеството на зърното от новата реколта.

Украйна: Украйна е ожънала 11,85 млн. тона зърнени и бобови култури от 4,42 млн. ха (около 41% от планираното) към 9 юли, по данни на тамошното министерство на земеделието и храните. От тях 8,52 млн. тона е прибраната пшеница, като се очаква реколтата да достигне 18,5 млн. тона. Ожънатият зимен ечемик е 2,57 млн. тона, а пролетният ечемик – 577 хил. тона, като се очаква да бъдат прибрани допълнителни 300 хил. тона зимен и 3,4 млн. тона пролетен. Прибраната към момента рапица е 906 хил. тона, като се очаква да бъдат прибрани поне още толкова.

Към същата дата преходните запаси от зърнени и маслодайни култури са в размер на 4,34 млн. тона по данни на Държавния инспекторат по земеделие. От тези

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

количества 2,1 млн. тона се падат на пшеницата.

Според украински анализатори повишаване на цените в близките месеци е изключително слабо вероятно. По-скоро ще останат около сегашните си нива, съответно за пшеницата - USD 240/тон (BGN 360/тон) и за царевичката - USD 195-200/тон (BGN 300/тон), смята Сергей Стоянов, генерален директор на Украинската аграрна федерация. По данни на организацията цените на основните култури на пристанищата (контракт CPT – т.е. с превоз до пристанището) към средата на втората седмица на юли са следните (пресметнати по курса на гривнята към лева за 12 юли):

Хлебна пшеница (2-ри, 3-и клас) – BGN 320-330/тон

Фуражна пшеница – BGN 295/тон

Ечемик – BGN 320/тон

Царевичка с доставка през септември-октомври – BGN 262-267/тон

БЪЛГАРИЯ

Жътвата на ечемика е приключила на много места в страната. В Добричко официалният среден добив е близо 4 тона/ха, по данни на Областната дирекция „Земеделие“. Успоредно с това получаваме данни от производители от районите на Стара Загора, Велико Търново, Разград и Добрич за средни добиви от 5 тона/ха.

Пшеницата е прибрана на между 50% и 100% съответно в районите на Южна и Северна България. Данните за средните добиви от производители в районите на Добрич и Велико Търново са за около 6 тона/ха, за Стара Загора и Търговище -

около 5 тона/ха, Разград - 4,7 тона, Монтана - 4 тона, Враца - 4,5 тона, Пловдив - 3,5 тона, Кюстендил - 2,5 тона.

Изкупната кампания за новата реколта започна в края на юни на цени от BGN 295-320/тон за пшеницата и BGN 300-320/тон за ечемика в различните райони на страната. Към средата на юли цената на хлебната пшеницата (II-ра Б група) спадна до BGN 270-300/тон при условия EXW (покупка „от място“), на фуражната - до BGN 250-280 при условия DAP и на фуражния ечемик до BGN 270-300/тон на Софийската стокова борса. На Русенската стокова борса офертите „купува“ вървяха на цени от BGN 270-280/тон за хлебната пшеница и BGN 255-260 за ечемика.

За момента цените изглежда са се установили на устойчиви нива, особено ако се има предвид пазарът в Черноморския басейн. Другите двама активни участници – Украйна и Румъния продават на цени близки до тези на българския пазар или по-ниски (като се изчислят различните условия по контрактите). Известно раздвижване може да се очаква в края на месеца, когато жътвата в Русия и търговията през черноморските пристанища на страната се засили. Посоката на движение обаче вероятно няма да бъде нагоре.

Маслодайната рапица също е почти прибрана при значително по-добри средни добиви от миналогодишните, но пък при нея са и най-многого пропаднали площи.

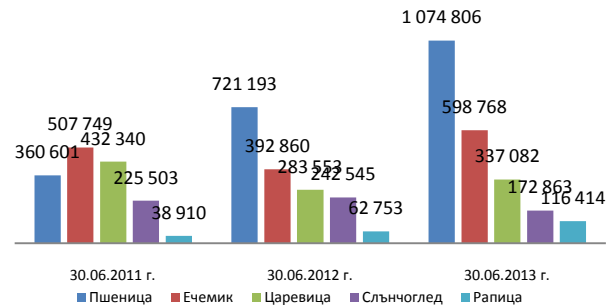
Рапицата тръгна на цени от BGN 750-780/тон, но само за седмица се срина до BGN 700. В началото на юли рапицата възстанови част от цената си и се търгуваше на BGN 710-720/тон.

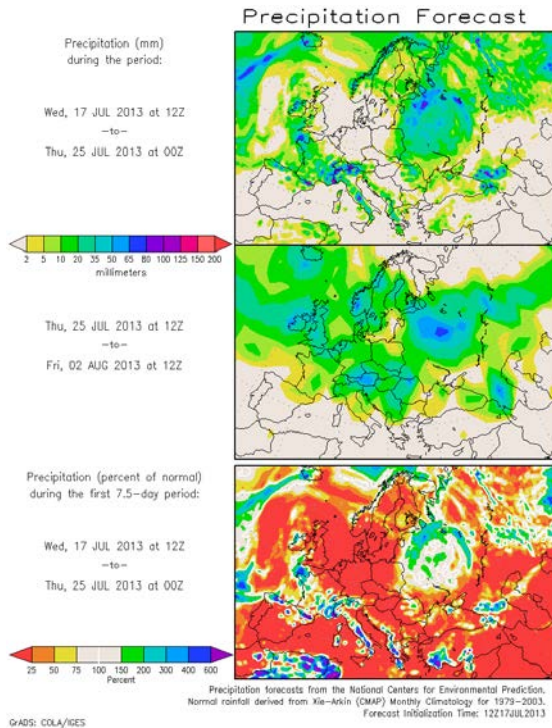
Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

Царевица от старата реколта все още се търси в малки количества на цени от BGN 300/тон. Както предупреждавахме нееднократно, задържането на количества от старата реколта се оказва най-лошата възможна стратегия. Ако се съди по ноемврийските контракти в Украйна, новата реколта ще се търгува на още по-ниски цени.

Налични зърнени запаси в страната към 30 юни, 2011 - 2013 г.

Източник: НСЗ

Източник: www.wxmaps.org

За тези производители, които смятат че световните пазари нямат отношение към цените в България, даваме долната графика за наличните зърнени запаси в страната към 30 юни. Те говорят достатъчно красноречиво за един основен принцип в икономиката – колкото повече има от една стока, толкова по-ниска е цената ѝ.

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

Пшеница	Начални запаси		Производство		Внос		Износ		Потребление		Крайни запаси	
	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14
Светът	199,5	174,5	655,3	697,8	144,9	146,1	138,3	149,1	680,3	699,9	174,5	172,4
САЩ	20,2	19,6	61,8	57,5	3,3	3,5	27,5	29,3	38,3	35,7	19,6	15,7
ЕС-27	13,8	9,6	133,1	138,6	5,7	5,5	22	20	121	122	9,6	11,7
Русия	10,9	5,3	37,7	54	1,4	0,5	11,2	17	33,6	36,5	5,3	6,3
Украйна	5,4	2,2	15,8	19,5	0,1	0,1	7,2	8	11,8	11,5	2,2	2,3
Казахстан	6,4	2,9	9,8	14,5	0	0	6,5	7	6,8	7,2	2,9	3,2
Канада	5,9	4,9	27,2	29	0,5	0,5	18,8	19,5	9,9	9,7	4,9	5,2
Австралия	7,1	3,4	22,1	25,5	0,1	0,1	19	19	6,8	7,1	3,4	3
Китай	56	54,2	121	121	3,2	8,5	1	1	125	125,5	54,2	57,2

Царевица	Начални запаси		Производство		Внос		Износ		Потребление		Крайни запаси	
	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14
Светът	132,4	123,6	855,1	959,8	96,7	99,1	90	103,9	863,9	932,4	123,6	151
САЩ	25,1	18,5	273,8	354,4	4,1	0,8	17,8	31,8	266,7	292,1	18,5	49,8
ЕС-27	6,9	5,5	58,5	65,6	10,5	7	1,5	2,7	69	70	5,5	5,4
Украйна	1,1	0,8	20,9	26	0,1	0,1	13,5	16,5	7,7	8,6	0,8	1,8
Бразилия	9,2	12	77	72	0,8	0,8	22	18	53	54	12	12,8
Аржентина	1	0,9	26,5	27	0	0	19	18,5	7,6	8,3	0,9	1,1
Китай	59,3	60,9	205,6	211	3	7	0,1	0,1	207	224	60,9	54,8

Източник: WASDE, числата са в млн. тона; прогнозите за 2013/14 са към м. юли

За контакти:

Николай Вълканов, икономист

Институт за пазарна икономика

София, бул. „Патриарх Евтимий“ 22, ет.3

тел.: (2) 952 62 66

e-mail: nikolay@ime.bg

www.ime.bg

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.